SAMETINGETS MAKTOVERGREP - EN ETNISK UTRENSING AV SKOLTENE!

Sametinget har igjen utnevnt et styre for å bygge "Samenes Tusenårssted", som tinget også kaller for et "Østsamisk museum". Dette er et falsum og har ingen tilslutning fra foreningene "Østsamene i Neiden" og "Skoltene i Norge". Dette styret består i dag av 6 personer! Styreleder er same fra Varangerbotn, og ingen av de øvrige styremedlemmer kan betraktes som representative for de organiserte skoltene/ østsamene i Neiden. Kun en person kan kalles for "skolt". Han er alkoholiker og gjør alt for penger. Hans tragedie og sinnetokter fikk Kulturministeren dessverre oppleve, mens undertegnede guidet henne ved St. Georgs kapell i juli 2002. At Sametinget benytter seg av de svakeste i skoltesamfunnet for å oppnå sine mål er beklagelig, men ikke uforståelig!

På begynnelsen av 1990-tallet skrev Norsk kulturråd et brev, der det ble presisert at de krevde en bredere oppslutning fra skoltene/ østsamene i arbeide med museumsetableringen.

Skoltebyen i Neiden er det eneste sted i Sør-Varanger kommune, der skoltesamfunnet har vært inntakt til fredningen av Skoltebyen tvang skoltene til å legge ned sine næringsaktiviteter. Siden de finske skoltene flyttet i 1949 til Sevettijärvi på finsk side, så har menneskene fra begge side av grensen hatt jevnlig kontakt med hverandre. Det er denne kontakten, som har bidratt til at kulturfellesskapet har vært levende frem til i dag, og de årlige gudstjenestene (siste søndag i august) ved St. Georgs kapell har bidratt til å holde vedlike dette kulturfellesskapet.

Sametingets utnevning av disse forannevnte styremedlemmer viser at tinget ikke tillater at skoltene/ østsamene selv skal være ansvarlig for sin kulturformidling på sitt eget museumsanlegg-/ kultursenter!

I et tidligere prosjekt "Østsamisk museumsanlegg i Neiden" utarbeidet av en prosjektgruppe, der skoltene/ østsamene var i flertall ble det bestemt at styret skulle bestå av 4 representanter fra skoltene/ østsamene i Neiden og 1 fra samisk side, 1 fra Sør-Varanger kommune og 1 fra staten/ fylkes-kommunen. Videre var det foreslått en bemanning på 4 personer, og museumsbestyrer/ formidler skulle ha kulturhistorisk kompetanse.

Ved utlysningen av en prosjektlederstilling ved denne anledning ble kriteriene for utnevning av styret og bemanningen ved Østsamisk museum endret. Sametingets nye ansettelseskriterier ble tilpasset en nyutdannet finsk arkeolog. Dette ble gjort for å avskjære undertegnede, som allerede hadde gjennom-ført et toårige kompetanseprosjekt for å bli prosjektleder/ leder ved Østsamisk museum!

Det er videre svært oppsiktsvekkende at Sametinget har endret ansettelseskriteriene, som skoltene selv har valgt. Sametinget har kanskje glemt at lederen ved De Samiske Samlinger ikke har hoved-fag, men hun er likevel leder ved samenes nasjonalmuseum.

I utlysningen ble det krevd erfaring fra museumsdrift og kunnskap i "østsamisk kultur og historie". Undertegnedes gjennomførte et toårig prosjekt "Utvikling av østsamisk museumskompetanse" nettopp for å få nødvendig erfaring om museumsdrift, der opplæringen var skreddersydd til dette formålet.

Undertegnedes identitet er som "skolt", og min kulturelle og faglige kompetanse tilfredstiller de nødvendige kriteriene for å bli ansatt som prosjektleder ved Østsamisk museum.

Det finnes en rekke samiske museer i Norge. Blant annet De Samiske Samlinger (Karasjok), Varanger sjøsamiske museum (Varangerbotn), Arran (Drag -Lulesamisk senter), Sijti Jarnge (Hattfjelldal - Pitesamisk senter), Saemien sijte (Snåsa – samer i sør) med flere. Styremedlemmene, lederne og ansatte ved disse regionale samiske sentrene er alle samer med områdetilhørighet og kulturell kompetanse. Dette er gjennomgående praksis også ved alle de øvrige samiske museene/ kultursentrene i Norge. Foranstående viser at Sametingets unevnelse til det forannevnte styret ikke er i overensstemmelse med normal prosedyre og praksis ved ansettelser til de øvrige samiske museene.

Imidlertid dreier denne ansettelsessaken seg ikke om faglig eller kulturell kompetanse fra Sametingets side, men det er en ren samepolitisk ansettelse og en maktdemonstrasjon!

Skoltenes egen oppfatning om den samiske historien er avvikende fra det som samisk forskning står for, og undertegnede er en av hovedpersonene for dette avviket. Sametinget ønsker ingen debatt om ulikhetene mellom kolasamene/ skoltene og samene, fordi det vil svekke argumentene i den samiske rettighetskampen om retten til land og vann i Finnmark?

Undertegnede vil forøvrig nevne at arkeologen som ble tilbudt jobben som "prosjektleder Østsamiske museum/ Samenes Tusenårssted" er finsk statsborger. Vedkommende har verken leder, byggeteknisk eller kulturell kompetanse for å utføre en jobb som prosjektleder. Heller ikke same?

At vedkommende heller ikke tilfredstiller kravet til områdetilhørighet eller kulturell kompetanse ser heller ikke ut til å bekymre Sametinget, noe som er høyest prioritert ved utlysninger fra Sametinget!

I motsetning til undertegnede som er født under krigen i Skoltebyen og preget som "skolt" på godt og vondt, da diskrimineringen fortsatt var intens mot minoriteten i bygda. Ikke bare tilfredsstiller undertegnede det viktigste av ansettelseskriteriene ved Samiske kulturinstitusjoner, men har lederutdanning fra forsvaret, lang erfaring fra ulike rådgivende ingeniørkontorer i prosjektering av ulike bygg og anlegg. Videre byggeledererfaring og var ansatt som rådgivende ingeniør ved Økonomihaller AS, der undertegnede også hadde totalansvaret for planlegging, prosjektering, koordinering og var hoved-ansvarlig for den økonomiske oppfølgingen av byggeprosjektene.

I 1990 gjennomførte undertegnede et 8 vekttalls kurs "Internasjonal markedsføring og salg/ forhandlingsteknikk for ingeniører og økonomer", og i 1991 gjennomførte undertegnede et Datafagkurs, som tilsvarer EDB-skolen. Datakunnskapene har undertegnede jevnlig utvidet og betrakter meg selv som en avansert databruker. Tiltross for at undertegnede tilfredstiller både de kulturelle og faglige kompetansekriteriene, så mener dette "styret" at en annen person uten de nødvendige kvalifikasjoner blir å foretrekke! Dette er både diskriminerende og krenkende! Blant annet fordi tidligere sentrale ledere fra Sametinget forledet undertegnede til å gjennomføre et toårig kompetanseprosjekt. I ettertid har Sametinget glemt historikken, premissene og avtalene for dette samarbeids-prosjektet.

Dette føles svært krenkende som "skolt" å bli blitt behandlet og misbrukt av Sametinget over flere år på en så nedverdigende måte, uten tanke på hvordan Sametinget lurte undertegnede til å gjennomføre et toårig kompetanseprosjekt "Utvikling av østsamisk museum" for å bli vraket.

Historikk om prosjektsamarbeidet.

Undertegnede bodde flere år i Tønsbergområdet, men flyttet nordover i 1992 for å delta i diskusjonen om hvordan fredningen av Skoltebyen skulle gjennomføres til fordel for skolteminoriteten i Neiden.

I 1995 inviterte daværende sametingspresident og politisk leder ved Samisk kulturminneråd under-tegnede til å bli med i et samarbeide, som skulle bli til fordel for skoltene. Før samarbeidet ble en realitet sendte undertegnede et brev med premisser til Sametinget, datert 30.10.95. Disse premissene ble muntlig akseptert av både sametingspresidenten og politisk leder ved Samisk kulturminneråd, noe vedkommende bekreftet senere i et radiointervju med undertegnede. Det var sametingspresidentens innspill og intervjuet i sameradioen høsten 1995 som førte til at undertegnede, som leder i foreningen "Skoltene i Norge" ble med på dette samarbeidsprosjektet. Alle i dette samarbeidsfora var enige om at samarbeidet skulle bidra til en positiv kulturell revitalisering for skoltene/ østsamene i Neiden.

I dette samarbeidsfora ble prosjektet "Utvikling av østsamisk museumskompetanse" planlagt og satt ut i livet. Arkitekten for dette var daværende kontorsjef ved Samisk kulturminneråd. Prosjektets målsetting var å lære en av skoltene med tilfredstillende kulturkompetanse til å bli leder for eget museumsanlegg-/kultursenter i Neiden. Ved flere anledninger oppfordret kontorsjefen undertegnede om å søke på prosjektstillingen, noe undertegnede gjorde.

Da undertegnede ble ansatt av Tromsø museum i november 1996 ble undertegnede i praksis ansatt som prosjektleder og leder ved det fremtidige Østsamiske museum, som var planlagt bygget i Neiden.

Kontorsjefen bekreftet dette muntlig ved flere anledninger. Blant annet under møter, der det også var deltakere fra russisk side som kan bekrefte dette. Videre ble undertegnede av samme person muntlig oppfordret til å flytte til Neiden. I 1998 solgte vi eneboligen i Talvik og flyttet i god tro til Neiden, der vi igjen måtte bygge ny bolig og starte tilværelsen på nytt. Ikke lett, når vi begge snart ble 60 år!

Samepolitisk maktarroganse er den virkelig begrunnelsen

For å synliggjøre min forståelse av et kulturelt demokrati, så henviser undertegnede til en artikkel "Identitet, økologi, deltakelse - om museenes nye rolle" av en anerkjent person i museumsverdenen, nemlig Marc Maure. I denne artikkelen skriver han at et "kulturelt demokrati" bygges på en erkjennelse av at alle grupper i et samfunn skal ha mulighet til å ta vare på, utvikle og videreføre egne verdier på egne premisser. *For skoltene blir det bare en ILLUSJON*! Senere i artikkelen sier han at museene kan sees som et instrument som et samfunn anvender i en identifikasjonsprosess, og ved hjelp av sine museer kan et samfunn bli bevisst, finne, skape, tydelig-gjøre, opprettholde og / eller markere sin identitet. Også dette blir et PARAOKS!

Dessverre fører Sametinget museumsetablering i Neiden til en motsatt prosess, fordi skoltene fratas mulighetene til å videreføre sine verdier på egne premisser. Sametingets målsetting er å assimilere kolasamene/ skoltene i samekulturen. Undertegnede med kulturell- og faglig kompetanse skal på ingen måte få anledning til å formidle kolasamenes/ skoltenes egen oppfatning av de historiske forhold. Istedenfor kolasamene/ skoltene bruker jeg heretter bare skoltebegrepet i fortsettelsen! Samene har ingen dokumentasjon på en tusenårig tilstedeværelse i Finnmark, og de bruker skoltenes dokumentasjon som sin egen! Jfr. NOU 1997:4, kapittel 7 – Østsamene i Neiden. Utredningen er en bløff , som samene bruker til egen fordel!

Ansettelse av den finske arkeologen er et viktig strategisk grep for Sametingets side for å fullføre maktovergrepet mot skolteminoriteten i Finland, idet hovedoppgaven i fremtiden blir å assimilere de unge finske skoltene i den nordsamiske kulturen. Sevettijärvi i Finland er i dag kjernen i hele skolteområdet, som også omfatter hele Kola. Her har de finske skoltene bevart sitt språk, religion (ortodoks kristne), kultursymboler, handarbeids- og handverkstradisjoner, klesskultur mv.

I en historisk kontekst er det klart at skoltene og samene har to ulike utgangspunkt. Ifølge finsk og svensk sameforskning kommer samene fra Hämä[1] i Sør-Finland, mens det finnes dokumentasjon på at skoltene har en mange tusenårig historie fra Kola.

I Samerettsutredningen, NOU 1997:4, kapittel 7 - Østsamene i Neiden, er det beskrevet at før 1826 var skoltene en selvstendig gruppe med selvstyre innen den russiske forvaltningen. Skoltenes sii'daordning er senere benyttet for å rekonstruere den samiske sii´dasystemet. Det er også dokumentert at skoltenes sii'dafellesskap var et intakt kulturfellesskap i mange hundre, kanskje tusen år. Videre er de utallig tidligere konfliktene mellom skoltene og de øvrige samene dokumentert. Fra tidligere dokumentasjon kan man betegne skoltene før grensesettingen som et folk, fordi de levde i et kulturfellesskap med tilnærmet selvstyre under den russiske administrasjonen de siste 300 år. Dette kulturfellesskapet var helt intakt til grensefastsettingen i 1826, men fungerte også til en viss grad lenge etter den tid. Skoltene har videre en rekke kultursymboler som skiller fra samekulturen. Blant annet var/ er de ortodoks kristne, mens samene hovedsakelig er knyttet til læstadiansk eller lutheransk trosretning.

Skoltene har i hovedsak mistet sin kultur, mens kulturen er fortsatt delvis intakt i Finland. Skoltene i Norge har mistet sitt språk, sin kultur, sitt ressursgrunnlag, og den samiske assimileringspolitikken de siste årene har ført til at kulturen i Norge er i oppløsing. Skoltenes kultur og historie er beskrevet i statlige utredninger (NOU 1999:4), men de statlige norske forvaltningsmyndigheter har ikke iverksatt noen særtiltak som skulle sikre at skolteminoriteten kan overleve i Norge.

"Østsamisk museum" skulle i utgangspunktet bli et kraftsenter for å få i gang en kulturelle revitalisering i hele det tradisjonelle skoltesii'daområdet (Norge, Finland og Russland). I stedet har dette senteret blitt utnevnt til Samenes Tusenårssted. Sametinget har manipulert under hele prosessen, og har endret alle tidligere premisser og vil påtvinge å bygge et "Østsamisk museum" på Sametingets og samenes premisser. Foreningene "Østsamene i Neiden" og "Skoltene i Norge" trakk seg fra samarbeidet, da Sametinget endret på premissene for etablering av Østsamisk museum. Samene har fordrevet skoltene fra sitt siste kjerneområde i Norge, men krever likevel rettigheter til land og vann i Finnmark - på skoltenes tusenårige dokumenterte historie i regionen.

[1] *Informasjon fra en forelesning av professor Korhonen, Umeå universitet*

Samtidig ber Sametinget Finnmarks befolkning om støtte for å få kontrollen over land og vann.

Imidlertid viser Sametingets maktovergrep i Neiden at Finnmarks befolkning har grunn til å frykte, dersom Sametinget får forvaltningsansvaret til land og vann i Finnmark.

Sametingets såkalte redningsaksjon for å hjelpe skoltene har endret skoltene situasjon på en katastrofal måte. Skoltebyen er i dag en spøkelsesby takket være denne negative *utviklingen, og skapt en ytterligere splittelse i bygda og blant skoltebefolkningen. Skoltene med eiendommer i Skoltebyen har blitt umyndiggjort og har blitt fordrevet uten vederlag fra bygda, kommune og til utlendighet*.

Er det forskjell mellom skoltene og samene?

Om skoltene har noe felles med samene vil historien vise! Väinö Tanners henviser i sin bok ”Skoltlaparna” til flere forsker, som har ulik meninger om skoltenes opprinnelse. Tanner henviser blant annet til en Hallström (1911, s.304) och Zolotarjoff (1928, s.12 f) *”om de östligare boende lapparna. Om man också i skolternas civilisation ock språk i mycket högre grad än hos västlapparna kan spåra kvarlevor av den äkte gamla lappkulturen* på de fleste områden, så är folket i rasialt hänseende icke mere, kanskje ej ens till övervägande del lappsk”, sitat slutt.

Blant annet sier han et sted at skoltene er taigaens vestligste folkegruppe. I eldre dansk-norske kilder finner man ulike begreper om skoltene. Blant annet "østhavsfinner", "russefinner", ”skogsfinner”, ”skoltefinner”; ”skoltelapper”, ”skolter”, ”lapp” og ”finn” blitt brukt. I nyere tid har begrepene "lapp", "finn", ”skoltesamer” og i de siste 40 år har begrepet ”østsame” blitt tatt i bruk av den samiske forskningen*. Skoltene/ østsamene er en spesiell minoritetskultur i Norge og bør derfor ha ekstra beskyttelse i.h.h.t. ILO-konvensjon nr. 169.* Skoltene i det finske Skolteområdet i Nord-Finland har en særlig beskyttelse i Skolteloven. Sametinget i Norge har stått for en politikk som har hindret en tilsvarende lovbeskyttelse for skoltene bosatt i Norge!

Samisk forskning mangler selvkritikk!

Sametinget anerkjenner ikke undertegnedes forståelse av egen kultur og historie, fordi det avviker fra den gjengse samiske historieforståelsen i Norge. I Sverige og Finland fines det forskning som støtter undertegnede oppfatning av kolasamenes/ skoltenes og de øvrige samenes historie i regionen.

Det finnes materiale i tidligere norsk samisk forskning om utbredelsen av skoltenes sii’daområder til Tanadalen og vestover, men disse samiske forskernes resultater blir aldri omtalt! HVORFOR?

Et annet eksempel er de ulike teoriene om skoltebegrepet, som overhodet ikke har blitt analysert av de nyere forskerne. I Tanners bok henviser han til Ailo (Tanner, 1925, s. 83), der det henvis til begrepene ”skoltti” og ”Skolttilais”. I min forskningsrapport ”Skoltene en glemt kultur i Barentsregionen” (2000, s. 23-24) beskrives teorien. Begrepet skolt ble på 1800-talls russisk brukt om folk “fra Kola”, nemlig begrepet ”skoltti” - fortsatt kan noen på Kola denne eldre betegnelsen ”fra Kola”.

Undertegnede betrakter den nåværende norske samiske forskningen i Norge, som forskerne til ”BigBang”-teorien. Det viser seg at stadig flere forskere har funnet ut at denne teorien ikke kan være korrekt på grunn av flere nyere observasjoner i rommet, som står i motsetning til BIGBANG-teorien!

Forskerne som ikke anerkjenner BIGBANG-teorien har blitt utstøtt fra de vanlige forskermiljøene/ universitetene, fordi denne nye teorien truer de etablerte forskerne og dogmene deres!

Undertegnedes teori setter spørsmålstegn ved den samiske forskningen og er derfor truende?

Den nordsamiske maktarrogansen viser Sametingets aktive rolle i etablering av et Østsamisk museum/ Samisk Tusenårssted og strider imot internasjonale rettsprinsipper, konvensjoner, lover og regler for minoriteter og urbefolkninger samt statlige utredninger (NOU 1997:4, kapittel 7) og proposisjoner om nasjonale minoriteter (St. prp. nr. 80 – 1997-98).

Siden begynnelse av 1990-tallet har Sametinget og den ”samiske makteliten” i Norge brukt skoltene i et politisk spill, som har svært og er krenkende for minoritetskulturen og for undertegnede!

Den samiske strategien har uten tvil vært en kynisk planlagt metode av den ”Samiske makteliten” å knekke undertegnede psykisk! *Imidlertid vil mitt arbeide mot den nordsamiske maktarrogansen og historieforfalskningen forsette så lenge jeg lever!*

Neiden, 04.05.2004
Mikit Ivanowitz/ skolt